

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Fjármála- og efnahagsráðuneyti
Lindargötu Arnarhvoli
101 Reykjavík

Reykjavík 19. september 2019

1909006SA GB
Málalykill: 00.64

Efni: Umsögn um drög að frv. um innheimtu skatta og gjalda, mál S-196/2019

Vísað er til frumvarpsdraga sem nú eru til kynningar í samráðsgátt stjórnarráðsins. Um er að ræða tillögu að nýjum heildarlögum um innheimtu skatta og gjalda.

Almennt

Sambandið tekur undir að sett verði heildarlög um innheimtu skatta og gjalda, í stað þess að styðjast við reglur sem eru á víð og dreif í lögum. Um er að ræða mikilvægan þátt í starfsemi ríkisins, sem jafnframt felur í sér innheimtuþjónustu fyrir sveitarfélögin og er mikilvægt að lögín endurspegli meginreglur stjórnsýsluréttar. Einnig er í frumvarpinu hugað að atriðum á borð við skuldajöfnun, sem m.a. kemur inn á starfsemi Innheimtustofnunar sveitarfélaga. Málið snertir því sveitarfélögin og er mikilvægt að frumvarpið fái vandaða rýni.

Í þessari umsögn er bent á tiltekin atriði sem sambandið telur mikilvægt að fái umræðu, í þeim tilgangi að auka sátt um efni frumvarpsins og bæta skattframkvæmd.

Innheimtuþóknun ríkisins

Í umsögn sambandsins um frumvarp til fjárlaga fyrir árið 2019 sagði m.a.:

„Samkvæmt markmiðssetningu fyrir málaflokkinn „skatta og innheimtu“ í fjármálaáætlun var innheimtukostnaður ríkissjóðs 550 m.kr. árið 2017 og er stefnt að því að hann lækki um 10% á næstu fimm árum. Í umsögn sambandsins um fjármálaáætlunina var gerð krafa um að innheimtuþóknun ríkisins vegna staðgreiðslu útsvars lækki með sama hætti en engin viðbrögð hafa borist við þeirri kröfu. Samkvæmt 32. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda nr. 45/1987 skulu sveitarfélögin greiða ríkissjóði 0,5% af innheimtu útsvari í staðgreiðslu. Þegar þessi lög tóku gildi var útsvarsálagning að meðaltali 6,7%. Við það álagningarhlutfall hefðu sveitarfélögin greitt ríkinu 495 m.kr. en við gildandi álagningarhlutfall losar greiðslan milljarð á þessu ári. Njóta sveitarfélögin þannig í engu þess almenna hagræðis sem náðst hefur í skattheimtu á undanfönum árum, s.s. með rafrænum skattskilum.

Í samkomulagi sem gert var milli sambandsins og fjármálaráðuneytisins á árinu 1990 segir að ríkissjóður tryggi sveitarfélögunum 100% innheimtu á útsvari í staðgreiðslu. En á móti fái ríkissjóður í sinn hlut dráttarvexti og álag sem innheimst hefur. Nauðsynlegt er að farið verði gaumgæfilega yfir þann kostnað sem ríkið kanna að hafa af þessu og þær tekjur sem koma á

Þrátt fyrir að sveitarstjórnir framselji innheimtuhlutverk sitt til innheimtumanna ríkissjóðs, líkt og heimilt verður áfram skv. 3. gr. frv., skiptir það miklu fyrir fjármálastjórn sveitarfélaga að hafa yfirsýn um heildarálagningu í sveitarfélaginu og áætlaðar tekjur af skattheimtu. Þannig skiptir máli fyrir sveitarfélög að geta m.a. greint hvort mikið sé um áætlaðar skatttekjur við álagningu útsvars. Ljóst er að innheimtuhlutfall hefur tilhneigingu til að lækka ef um áætlanir er að ræða.

Rétt er einnig að minna á að í 31. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga er kveðið á um kærurétt sveitarfélaga á álagningu á einstaka gjaldendur:

Sveitarstjórnir, sem hlut eiga að máli, hafa sama rétt og gjaldendur til að kæra útsvarsálagningu til ríkisskattstjóra og áfrýja úrskurðum til yfirskattanefndar.

Eflaust er tilefni til þess að ræða hversu mikla raunhæfa þýðingu þetta lagaákvæði hafi í dag en að öllum líkindum er ekki mikið um að sveitarfélög nýti þennan kærurétt þótt tilefni kunni að vera til þess ef grunur er um skattundanskot. Augljóst er þó að aðgengi sveitarfélaga að álagningarskrá hlýtur að vera forsenda þess að kæruréttur virkist.

Sambandið fer því fram á að bætt verði í frumvarpið ákvæði sem taki af vafa um að sveitarfélög hafi aðgang að álagningarskrá Ríkisskattstjóra, að uppfylltum skilyrðum um meðferð persónuupplýsinga.

3) Áætlaðir tekjuskattar

Að áliti sambandsins eru tækifæri til að lækka kostnað við skattheimtu með því að leggja áherslu á að fækka þeim gjaldendum sem sæta áætlun við álagningu tekjuskatts og útsvars. Töluverður hluti þessara gjaldenda eru erlendir starfsmenn sem vinna hluta úr ári hér á landi en ganga ekki frá skattskýrslu, þrátt fyrir heimild þar um í lögum. Ríkisskattstjóri áætla tekjur á skattgreiðendum sem ekki skila framtali.

Mikill fjöldi áætlana getur valdið skekkju hjá sveitarfélögum, svo sem í áætluðum staðgreiðslutekjum sveitarfélaga, í afskriftalistum vegna útsvars, í yfirlitum um innheimtuárangur innheimtumanna ríkis, o.s.frv. Áætlanagerð sveitarfélaga um innheimtar útsvarstekjur verður því ónákvæmari en ástæða er til. Takmarkað aðgengi sveitarfélaga að álagningarskrám, líkt og að framan greinir, hefta einnig möguleika sveitarfélaga til að leiðrétta fjárhagsáætlanir út frá mati á innheimtanleika einstakra krafna.

Æskilegt væri að finna leið til að draga úr þörf fyrir áætlanir RSK. Slík tækifæri ættu tvímælalaust að vera til staðar þegar áætlað er á útlendinga, sem eru farnir úr landi og hafa ekki skilað skattskýrslu, en í flestum tilvikum enda slíkar kröfur með afskrift. Fullyrða má að áætlanir RSK á þennan hóp séu undantekningarlítið skot yfir markið. Áætlaðar skattkröfur fara sjálfvirkt inn í innheimtuskrár, sem tekur mörg ár að vinna með og vinna úr, elta fólk uppi – gera árangurslaus fjárnám (birting aðfararbeiðna er t.d. mjög tímafrek gagnvart útlendingi sem farinn er úr landi) og það gilda reglur um hve mörg ár þurfi að líða áður en heimilt er að afskrifa kröfur, þótt alla tíð hefur jafnvel verið vitað að væri vitavonlaus til innheimtu.